

WYMAGANIA EDUKACYJNE w klasie VIII – EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA

ROZDZIAŁ I. POSTĘPOWANIE W SYTUACJACH ZAGROŻENIA

1. Ostrzeżenie o zagrożeniach i alarmowanie:

- wymienia środki alarmowe podstawowe i zastępcze,
- rozróżnia sygnały alarmowe,
- wymienia rodzaje komunikatów ostrzegawczych,
- omawia sposób ogłaszania i odwołania alarmów,
- opisuje sposób zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu lub wydaniu komunikatu ostrzegawczego,
- wymienia sposoby przeciwdziałania panice.

2. Ewakuacja:

- wyjaśnia termin “ewakuacja” i omawia jej znaczenie,
- rozróżnia rodzaje ewakuacji,
- rozróżnia znaki ewakuacyjne i informacyjne,
- zna szkolną instrukcję ewakuacji,
- omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych.

3. Zagrożenia i w walka z nimi:

- wymienia przyczyny i rodzaje zagrożeń,
- omawia sposoby przeciwdziałania zagrożeniom,
- wymienia podmioty działające na rzecz zwalczania skutków zagrożeń i tworzące system ratownictwa w Polsce,
- wymienia numery alarmowe w Polsce i przypisuje je odpowiednim służbom.

4. Pożary:

- wymienia główne przyczyny pożarów,
- opisuje zasady postępowania po dostrzeżeniu pożaru,
- omawia przeznaczenie podręcznego sprzętu gaśniczego i jego rozmieszczenie np. w szkole,
- opisuje sposób obsługi gaśnic i hydrantu wewnętrznego,

- rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej.

5. Powodzie:

- wymienia główne przyczyny powodzi,
- wymienia zadania państwa w zakresie ochrony przeciwpowodziowej,
- wymienia, jak należy się zachować w czasie powodzi,
- planuje niezbędne zapasy, które powinien zgromadzić dla swojej rodziny, aby przetrwać kilka dni w sytuacji kryzysowej,
- uzasadnia bezwzględny nakaz stosowania się do poleceń służb ratowniczych i sanitarnych w czasie powodzi.

6. Ekstremalne warunki pogodowe:

- wymienia pogodowe zagrożenia dla bezpieczeństwa człowieka,
- opisuje praktyczne sposoby przeciwdziałania zagrożeniom podczas intensywnych opadów śniegu oraz ekstremalnie niskich temperatur,
- omawia sposoby ochrony przed niszczącymi skutkami upałów, wiatrów i gwałtownych burz.

7. Wypadki i katastrofy komunikacyjne. Niebezpieczne substancje chemiczne:

- wymienia główne przyczyny wypadków komunikacyjnych,
- wymienia czynności, które należy wykonać, aby ocenić sytuację na miejscu zdarzenia i stosują tę wiedzę w praktyce,
- omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanym, ratownikowi, osobom postronnym w miejscu zdarzenia,
- omawia podstawowe zasady postępowania ratownika w miejscu zdarzenia (wypadek komunikacyjny),
- opisuje zasady zachowania się po uwolnieniu substancji toksycznej.

8. Zagrożenia terrorystyczne:

- opisuje zasady zachowania się na wypadek:
 - strzelaniny,
 - znalezienia się w sytuacji jako zakładnik,
 - ataku bombowego,
 - ataku gazowego,
 - otrzymania podejrzonej przesyłki,
- rozumie konieczność powiadamiania służb porządkowych o podejrzenie zachowujących się osobach lub podejrzanych przedmiotach zauważonych w miejscach publicznych.

ROZDZIAŁ II. BEZPIECZEŃSTWO PAŃSTWA

1. Bezpieczny obywatel, bezpieczne państwo:

- definiuje pojęcie: bezpieczeństwo,
- wymienia rodzaje bezpieczeństwa,
- wymienia rodzaje i dziedziny bezpieczeństwa państwa,
- wymienia podmioty odpowiadające za bezpieczeństwo kraju i jego obywateli.

2. System obronny Polski:

- opisuje geograficzne położenie Polski,
- omawia wybrane aspekty tego położenia dla bezpieczeństwa narodowego,
- opisuje rolę organizacji międzynarodowych w zapewnieniu bezpieczeństwa Polsce,
- wymienia wybrane zagrożenia dla bezpieczeństwa we współczesnym świecie.

3. Cyberbezpieczeństwo:

- definiuje pojęcie: cyberbezpieczeństwo,
- potrafi wymienić najczęstsze zagrożenia cyberbezpieczeństwa,
- zna zasady bezpieczeństwa w sieci,
- wie, jak reagować na cyberprzemoc,
- potrafi opisać cyberbezpieczeństwo w wymiarze cywilnym i wojskowym.

ROZDZIAŁ III. PODSTWY PIERWSZEJ POMOCY.

1. Podstawowe wiadomości z zakresu pierwszej pomocy:

- określa prawny i moralny obowiązek niesienia pomocy poszkodowanym,
- wyjaśnia rolę układów: krążenia, nerwowego, oddechowego, w utrzymaniu podstawowych funkcji życiowych,
- opisuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia,
- wyjaśnia znaczenie czasu podczas udzielania pierwszej pomocy.

2. Postępowanie w miejscu zdarzenia:

- wymienia czynności, które na miejscu zdarzenia należy podjąć w trosce o bezpieczeństwo: świadka, ratownika, poszkodowanych, miejsca zdarzenia i pozostałych osób,
- wskazuje sposób zabezpieczenia się ratownika w kontakcie z poszkodowanym,
- demonstruje bezpieczny sposób zdejmowania rękawiczek jednorazowych,
- poprawnie konstruuje komunikat wzywający pomoc fachową,
- podaje numery alarmowe.

3. Pomoc osobie nieprzytomnej:

- wyjaśnia termin: nagłe zatrzymanie krążenia,
- ocenia bezpieczeństwo miejsca wypadku,
- ocenia stan świadomości poszkodowanego,
- wymienia objawy utraty świadomości,
- ocenia stan poszkodowanego wg schematu ABC,
- udrażnia drogi oddechowe (rękoczynem czoło-żuchwa),
- wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej,
- sprawdza czy poszkodowany oddycha,
- układa poszkodowanego nieprzytomnego, ale oddychającego w pozycji bocznej bezpiecznej,
- zapewnia poszkodowanemu ochronę termiczną,
- umiejętnie stosuje folię NRC,
- wyjaśnia, kiedy można zastosować odwrócony schemat CAB.

4. RKO (resuscytacja krążeniowo-oddechowa):

- wymienia warunki i czynności zapewniające realizację RKO na wysokim poziomie skuteczności,
- omawia algorytm ratowniczy RKO u dzieci i dorosłych,
- wykonuje pełen cykl RKO na manekinie dorosłego i niemowlęcia (samodzielnie i w parze),
- stosuje środki ochrony osobistej podczas wykonywania RKO,
- opisuje działanie i obsługę automatycznego defibrylatora zewnętrznego.

5. Rany i krwotoki:

- wyjaśnia pojęcie: rana, krwotok, opatrunek uciskowy, opatrunek osłaniający,
- wykonuje w obrębie kończyny opatrunki uciskowe i osłaniające,
- wymienia rodzaje krwotoków i charakteryzuje je,
- stosuje rękawiczki ochronne podczas opatrywania ran,
- bezpiecznie zdejmuje rękawiczki ochronne.

6. Złamania, zwichnięcia, skręcenia:

- zna i stosuje zasady doraźnego unieruchamiania kości i stawów,
- zakłada temblak,
- omawia pryncypialne zasady postępowania w przypadku podejrzenia urazów kręgosłupa.

7. Oparzenia i odmrożenia:

- wyjaśnia pojęcie: oparzenie, udar słoneczny, udar cieplny, odmrożenie, wychłodzenie,
- omawia zasady postępowania ratowniczego w przypadkach:
- oparzeń termicznych,
- oparzeń środkami chemicznymi,
- wychłodzenia organizmu i odmrożeń,
- demonstruje sposób schładzania oparzonej kończyny.

8. Zadławienia, zawał serca, udar mózgu, cukrzyca, napad padaczkowy:

- wyjaśnia pojęcia: zadławienie, zawał serca, udar mózgu, cukrzyca, napad padaczkowy,
- omawia objawy wyżej wymienionych przypadków,
- omawia zasady postępowania ratowniczego w tych przypadkach,
- omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia,
- wykonuje na manekinie rękoczynny ratunkowy w przypadku zadławienia,
- wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci.

9. Tonięcie, porażenie prądem, zatrucie, wstrząs anafilaktyczny, ciało obce w oku, ukąszenie, użądlenie:

- wyjaśnia pojęcia: tonięcie, porażenie prądem, zatrucie, wstrząs anafilaktyczny, ciało obce w oku, ukąszenie, użądlenie,
- omawia zasady postępowania ratowniczego w tych przypadkach,
- omawia objawy wyżej wymienionych przypadków.

ROZDZIAŁ IV. Kształtowanie postaw obronnych

1. Wstęp do szkolenia strzeleckiego:

- zna zasady bezpiecznego posługiwania się bronią,
- zna podstawowe zasady bezpieczeństwa na strzelnicy,
- wie, w jaki sposób działa broń,
- umie wymienić rodzaje broni,
- potrafi przyjąć odpowiednią postawę strzelecką.

2. Terenoznawstwo

- wie, czym jest terenoznawstwo,
- umie dobrze zaplanować trasę i orientować się w terenie,
- zna różne rodzaje map,
- umie posługiwać się kompasem,
- zna zalety i ograniczenia GPS.

Wymagania programowe na poszczególne oceny

1. Postępowanie w sytuacjach zagrożeń

Ocena				
dopuszczająca [1]	dostateczna [1 + 2]	dobra [1 + 2 + 3]	bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	celująca [1 + 2 + 3 + 4+5]
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje zasady zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu ▪ rozpoznaje zagrożenia ▪ wymienia nazwy służb działających na rzecz zwalczania zagrożeń ▪ wymienia główne przyczyny pożarów ▪ opisuje zasady postępowania podczas pożaru ▪ wymienia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas pożaru ▪ wymienia rodzaje podręcznego sprzętu gaśniczego ▪ rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej ▪ omawia zasady zachowania podczas ataku terrorystycznego (np. wtargnięcie uzbrojonej osoby do szkoły) ▪ opisuje obowiązki pieszego i kierowcy wobec pojazdu uprzywilejowanego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ opisuje kluczowe elementy szkolnej instrukcji ewakuacji: ▪ sygnały ▪ drogi i wyjścia ewakuacyjne ▪ miejsce zbiórki ▪ zasady zachowania podczas ewakuacji ▪ wymienia podstawowe środki alarmowe ▪ opisuje sposób użycia podręcznego sprzętu gaśniczego ▪ charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, szkole i najbliższej okolicy ▪ przedstawia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas powodzi, pożaru lub innych klęsk żywiołowych ▪ opisuje zakres i sposób przygotowania się do 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu ▪ omawia zasady postępowania po opublikowaniu komunikatu ostrzegawczego ▪ charakteryzuje działalność i zadania społecznych podmiotów ratowniczych, w tym: Ochotniczej Straży Pożarnej, GOPR, WOPR ▪ opisuje sposoby gaszenia najczęściej występujących pożarów (w zarodku) ▪ wyjaśnia zasady zaopatrzenia ludności ewakuowanej w wodę i żywność ▪ wymienia rodzaje znaków substancji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje stopnie ewakuacji ▪ omawia zasady ewakuacji zwierząt z terenów zagrożonych ▪ uzasadnia i proponuje skuteczne sposoby zapobiegania panice 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ redaguje treść komunikatu ostrzegawczego o zbliżającym się (wybrany) zagrożeniu dla miejscowości, w której mieszka

	planowanej ewakuacji ▪ opisuje zasady postępowania podczas powodzi, śnieżycy, wichury, burzy	toksycznych		
--	---	-------------	--	--

2. Bezpieczeństwo państwa

Ocena				
dopuszczająca [1]	dostateczna [1 + 2]	dobra [1 + 2 + 3]	bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	celująca [1 + 2 + 3 + 4+5]
Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia i charakteryzuje dziedziny bezpieczeństwa państwa wymienia elementy składowe systemu bezpieczeństwa i jego poszczególne instytucje, wymienia rodzaje sił zbrojnych RP rozpoznaje podstawowe typy uzbrojenia Sił Zbrojnych RP 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> omawia zadania, strukturę oraz podstawowe uzbrojenie i wyposażenie Sił Zbrojnych RP wymienia i uzasadnia geopolityczne aspekty bezpieczeństwa państwa charakteryzuje rodzaje sił zbrojnych RP 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> identyfikuje wyzwania dla bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego wyjaśnia znaczenie pojęcia cyberprzemocy, opisuje procedury postępowania w przypadku jej wystąpienia wymienia najczęstsze zagrożenia dla cyberbezpieczeństwa 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia zadania i kompetencje władz państwowych oraz samorządowych w zakresie obronności proponuje działania podnoszące bezpieczeństwo w sieci wymienia główne zagrożenia dla współczesnego bezpieczeństwa 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> jest członkiem organizacji skautowych lub proobronnych, lub grup rekonstrukcyjnych itp. doskonali się w wybranej dyscyplinie sportowej przydatnej w zakresie obronności kraju (sporty walki, strzelectwo, lekkoatletyka, biegi na orientację, jeździectwo, pływanie, nurkowanie, spadochroniarstwo itp.)

3. Podstawy pierwszej pomocy

Ocena				
dopuszczająca [1]	dostateczna [1 + 2]	dobra [1 + 2 + 3]	bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	celująca [1 + 2 + 3 + 4+5]
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje definicję pierwszej pomocy • wymienia działania wchodzące w zakres pierwszej pomocy • potrafi rozpoznać osobę w stanie zagrożenia życia • opisuje wyposażenie apteczki pierwszej pomocy; wymienia przedmioty, jakie powinny się znaleźć w apteczce, np. domowej • opisuje zasady bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia • prawidłowo wzywa pomoc • opisuje zasady postępowania z osobą nieprzytomną • systematycznie ponawia ocenę oddychania u osoby nieprzytomnej • opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn • omawia zasady postępowania przeciw-wstrząsowego • wymienia objawy związane z najczęstszymi obrażeniami narządu ruchu • omawia zasady postępowania z poszkodowanymi, u których podejrzewa się uraz kręgosłupa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje rolę układów: oddychania, krążenia i nerwowego dla prawidłowego funkcjonowania organizmu • omawia zasady postępowanie w przypadku omdlenia • wykonuje podstawowe czynności resuscytacji krążeniowo-oddechowej • wykonuje podstawowe czynności pierwszej pomocy w zadławieniu • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć • wykonuje opatrunek osłaniający na ranę w obrębie kończyny oraz opatrunek uciskowy • omawia i stosuje zasady unieruchamiania złamań kości długich i stawów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadza wywiad ratowniczy SAMPLE • wymienia najczęstsze przyczyny utraty przytomności • proponuje działania samopomocowe po zaobserwowaniu objawów zwiastujących omdlenie • wymienia typowe objawy zwiastujące, poprzedzające omdlenie • wykonuje podstawowe opatrunki osłaniające w obrębie głowy i tułowia • zakłada opatrunek uciskowy na rany w obrębie głowy i tułowia • wymienia przykłady zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego • prawidłowo szacuje powierzchnię oparzeń 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia i opisuje poszczególne ogniwa łańcucha przeżycia • omawia znaczenie pojęcia „złota godzina” • opisuje sytuacje, w jakich można prowadzić resuscytację z wyłącznym uciskaniem klatki piersiowej • opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych u niemowląt i dzieci • praktycznie wykorzystuje w sytuacjach symulowanych automatyczny defibrylator (AED) • proponuje działania zapobiegające zadławieniu w typowych sytuacjach życia codziennego • omawia okoliczności i sposób zakładania opaski uciskowej • omawia sposób wykonania chwytu Rauteka i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uczestniczył w pozaszkolnych formacjach związanych z ratownictwem medycznym • potrafi zainstalować w telefonie komórkowym system ostrzegania o lokalnych zagrożeniach

<ul style="list-style-type: none"> • proponuje zastosowanie zastępczych środków opatrunkowych • w sytuacjach symulowanych prawidłowo unieruchamia kończynę po urazie w zastanej pozycji • opisuje sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadku: <ul style="list-style-type: none"> • zawału serca • udaru mózgu • napadu duszności • porażenia prądem • ukąszenia lub użądlenia • napadu padaczkowego • hipo- lub hiperglikemii 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w oparzeniach • opisuje zagrożenia dla życia związane z utratą dużej ilości krwi w krótkim czasie (wstrząs) • wymienia typowe objawy wstrząsu krwotocznego • bezpiecznie odwraca poszkodowanego z brzucha na plecy • układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej/ bocznej - ustalonej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia cel doraźnego unieruchomienia kończyny (zmniejszenie bólu, ograniczenie ryzyka pogłębiania urazu, umożliwienie bezpiecznego transportu) • opisuje działania ratownicze w przypadku ciała obcego w oku • wymienia główne stany zagrożenia życia lub zdrowia • definiuje NZK, wymienia jego przyczyny i typowe objawy • charakteryzuje zagrożenia płynące ze strony wstrząsu anafilaktycznego 	<p>wskazuje okoliczności typowe dla jego zastosowania</p> <ul style="list-style-type: none"> • umiejętnie stosuje schemat diagnostyczny FAST 	
--	--	--	---	--

4. Kształtowanie postaw obronnych

Ocena				
dopuszczająca [1]	dostateczna [1 + 2]	dobra [1 + 2 + 3]	bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	celująca [1 + 2 + 3 + 4+5]
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia zasadę BLOS • omawia zasady zachowania na strzelnicy • zna podstawowe zasady orientowania się w terenie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady broni strzeleckiej • omawia przykłady urządzeń i narzędzi przydatnych podczas poruszania się w nieznanym terenie (kompas, GPS, mapy, punkty charakterystyczne) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prawidłowo przyjmuje pozycje strzeleckie: stojąc, klęcząc, leżąc) • wymienia podstawowe elementy broni palnej • potrafi orientować się w terenie za pomocą: mapy, kompasu, GPS, punktów charakterystycznych • omawia ograniczenia związane z wykorzystaniem urządzeń GPS i kompasu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi zgrywać przyrządy celownicze • wymienia i charakteryzuje rodzaje map • omawia najważniejsze elementy mapy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne przyczyny wypadków podczas strzelania

Opracowała: **Monika Osowska**
na podstawie materiałów z Wyd. Nowa Era